Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0421U103128

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-06-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шумілова Алла Вікторівна
2. Shumilova Alla V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 11.00.11

Назва наукової спеціальності: Конструктивна географія і раціональне використання природних ресурсів

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-05-2021

Спеціальність за освітою: Екологія та охорона навколишнього середовища

Місце роботи здобувача: Національний природний парк "Слобожанський"

Код за ЄДРПОУ: 37447015

Місцезнаходження: вул. Зарічна, 15 А, смт. Краснокутськ, Краснокутський р-н., Харківська обл., 62002, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): К 64.051.04

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик:

Тема дисертації:

1. Геоекологічні проблеми ландшафтів національного природного парку «Слобожанський» та шляхи їх вирішення

2. Geoecological problems of the landscapes of the national natural park «Slobozhansky» and the ways of their solution

Реферат/анотація:

1. В дисертації проаналізовано існуючі теоретико-методологічні підходи та практичні досягнення у сфері комплексних природничих досліджень території ПЗФ. Обґрунтовано доцільність використання методів ландшафтно-екологічного планування для геоекологічної оцінки територій природно-заповідного фонду та можливості інших методичних прийомів у забезпеченні отримання достовірних наукових результатів. Проаналізовано історію дослідження і створення національного природного парку «Слобожанський» та підґрунтя для визнання необхідності особливої охорони його території. На основі суцільного обстеження території парку зроблена комплексна оцінка особливостей природних умов, у т.ч. рельєфу, клімату, водних об'єктів, ґрунтового покриву, рослинного і тваринного світу та ландшафтної диференціації території парку в цілому та розроблено відповідні картографічні твори. Засобами ландшафтно-екологічного планування» визначено джерела та інтенсивність зовнішніх та внутрішніх конфліктів природокористування на території

НПП «Слобожанський». Проведено геохімічне обстеження та екологічна оцінка стану ґрунтового, рослинного покриву та водних об'єктів парку та суміжних територій, що дозволило розробити інформативні картографічні моделі для просторової оцінки характеристик ґрунтів та розрахувати комплексні екологічні індекси для води і рослинності, які доводять необхідність якнайшвидшого включення заплави обох річок до меж НПП, оскільки найнижчі значення індексу виявлені на заплавах. Проведено польове дослідження рослинного різноманіття території НПП та суміжних з ним ділянок, що пропонуються для включення до складу парку, виявлено та ареали розміщення унікальних рослинних угрупувань та осередки помешкання представників тваринного світу, що потребують особливої охорони. Досліджено динаміку рекреаційного навантаження на територію парку та чинники, що його формують. На основі суцільного обстеження зроблене зонування територій парку за рівнем рекреаційної дигресії. Запропоновано власну класифікацію навчальних стежок розділивши їх на дві основні групи: універсальні та спеціальні. Базуючись на класифікації стежок і практичній роботі в національному природному парку «Слобожанський» розроблено систему стежок та маршрутів які ефективно задовольняю потреби безперервну неформальної екологічної освіти, у т.ч. дорослого населення. На основі 5-річного експерименту зі школярами з постійним моніторингом шляхом анкетування, зроблено висновок про можливість формування у дітей знань і екологічно свідомої поведінки шляхом систематичної роботи з ними безпосередньо на території парку. Робота з дорослими націлена на підвищення їх екологічної культури і освіченості для бережливого відношення до природоохоронних ландшафтів та забезпечення підтримки зусиль по розширенню території парку. Обґрунтовано включення ділянки заплави р. Мерло до складу парку та визначено шляхи реалізації цієї мети. Запропоноване розширення території парку дозволить змінити зонування, завдяки чому з'явиться ще одна лісова ділянка заповідної зони на правому березі р. Мерло, три ділянки стаціонарної рекреації та велика площа регульованої рекреації і господарська зона, що відділяє її від суміжних антропогенно освоєних територій. Таким чином, визначено основні геоекологічні проблеми парку та обґрунтовано ключові напрямки їх розв'язання, а саме: наукові, організаційні, освітньо-виховні. На основі SWOT-аналізу розроблена SWOT-матриця, що дозволяє виявити взаємозв'язки між «внутрішніми» (сильні та слабкі сторони) та «зовнішніми» (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розв'язання геоекологічних проблем НПП «Слобожанський». Саме ці взаємозв'язки дозволяють визначити покроково напрямки досягнення короткострокових, середньострокових та довгострокових цілей, головними з яких є збереження ландшафтного та біологічного різноманіття природи Харківщини. Окремо розглянуто загрози, що посилюють прояв слабких сторін геоекологічних проблем НПП. У той же час, чітке розуміння проблеми дозволяє використати всі можливості, виявлені в ході аналізу, для її розв'язання. Ключові слова: природно-заповідний фонд, ландшафт, ландшафтно-екологічне планування, інвентаризаційний етап, конфлікти природокористування, оптимізація, національний природний парк, екологічна освіта, мислення, виховання, екологічна стежка, рекреаційне навантаження, дигресія.

2. The dissertation analyzes the existing theoretical and methodological approaches and practical achievements in the field of integrated natural research of the NRF territory. The historical aspects of the formation and physical and geographical conditions of the territory of the national natural park «Slobozhansky» are investigated. The main geoecological problems of the park have been determined by means of landscape-ecological planning, the main directions of solving geoecological problems have been substantiated, namely: scientific, organizational, educational and educational. Based on a 5-year experiment, a conclusion was made about the possibility of forming children's knowledge and environmentally conscious behavior by systematically working with them directly in the park. Work with adults is aimed at improving their environmental culture and education for the conservation of protected landscapes and providing support for efforts to expand the park. On the basis of the received results of research the SWOT-analysis of geoecological problems is made and the basic ways of their decision are specified. Implementation of these measures will ensure the fulfillment of Kharkiv region's obligations to increase the percentage of nature reserve areas and develop the ecological network by including the Merlot floodplain, which is part of the Galicia-Slobozhansky ecological corridor. Key words: nature reserve fund, landscape, landscape-ecological planning, inventory stage, conflicts of nature use, optimization, national nature

park, ecological education, thinking, education, ecological trail, recreational load, digression.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максименко Надія Василівна
2. Maksymenko Nadiia V.

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Царик Любомир Петрович
2. Tsaryk Liubomyr Petrovych

Кваліфікація: д.геогр.н., 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брусак Віталій Пилипович

2. Brusak Vitalii Pylypovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пилипенко Ігор Олегович

2. Pylypenko Ihor Olehovych

Кваліфікація: д. геогр. н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Давидов Олексій Віталійович

2. Davydov Oleksii Vitaliiovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сараненко Інна Іванівна

2. Saranenko Inna Ivanivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польовий Анатолій Миколайович

2. Polovyi Anatolii Mykolaiovych

Кваліфікація: д.геогр.н., 11.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скрильник Юрій Євгенович

2. Skrylnyk Yurii Yevhenovych

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сонько Сергій Петрович

2. Sonko Serhii Petrovych

Кваліфікація: д.геогр.н., 11.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваль Ірина Михайлівна

2. Koval Iryna Mykhailivna

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шпаківська Ірина Миронівна

2. Shpakivska Iryna Myronivna

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гоголь Олексій Миколайович

2. Hohol Oleksii Mykolaiovych

Кваліфікація: к. геогр. н., 11.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Максименко Надія Василівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Некос Алла Наумівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.